

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Praha 30.4.2012
čj. SRS 017970/2012

Oblastní odbor SRS

Ztracená 1099/10

161 00 Praha 6

Zpráva č. 5 oblastního odboru PRAHA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.4.–29.4.2012

1. Počasí

V průběhu sledovaného období došlo k prudkému zvýšení teplot. Na počátku období ranní teploty klesaly místy pod bod mrazu a denní stoupaly pouze k 15 °C. V druhé polovině týdne zasáhla oblast nezvykle teplá vlna. Na mnoha místech byly naměřeny nové teplotní rekordy. Naměřené denní průměry překročily 20°C hranici a maximální teploty přesáhly v těchto dnech 30 °C. Také noční teploty byly vysoké a na některých lokalitách neklesaly pod 15 °C. Srážky za sledované období se pohybovaly od 0 do 8 mm v místech s bouřkami. I po místních srážkách se v některých lokalitách projevuje nedostatek vláhy.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Většina jarních plodin je již zasetá. Vychází cukrovka, hrách, hořčice, mák. Dokončuje se setí kukuřice, slunečnice a sóji, probíhá sázení brambor. V současnosti se provádí ochrana proti plevelům v obilninách a škůdcům vycházejícího máku. Ve chmelnicích proběhl řez babek, v současnosti probíhá drátkování. Porosty řepky jsou již krásně žluté a naplno kvetou. Dokvétají třešně a švestky, kvetou jabloně a hrušně, rozkvétají šeříky a jírovce. Vegetace si stále udržuje vývojový náskok. Lokálně se v porostech projevuje nedostatek půdní vláhy.

OBILNINY

Porosty poškozené během zimního období jsou stále lokálně mezerovité. Odumřelé rostliny mizí z polí, méně poškozené jsou pak nažloutlé, zakrnělé a s malým počtem odnoží. Ve více poškozených porostech byl proveden dosev jařinami. Ječmeny jarní již většinou odnožují. Díky srážkám, přestože nebyly vydatné, se stav porostů obilnin celkově zlepšil. Výskyty chorob a škůdců jsou zatím minimální.

PŠENICE OZIMÁ (RF 25–32 BBCH)

(pátá odnož viditelná - fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

Lokálně byl na spodních listech pozorován slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** v okrese Kladno (Knovíz, Studeněves, Šlapanice, Zlonice, 25.4.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se současně provádí proti celému

komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Příbram (Leletice, 16.4.) byl ve vzorku rostlin určen výskyt **šedobílé sněžné plísnovitosti obilnin (Typhula incarnata)**.

První slabé výskyty brouků **kohoutka modrého (Oulema gallaeciana)** a **kohoutka černého (Oulema melanopus)** byly pozorovány v okrese Kladno (Srby u Tuchlovic, 26.4.), Nymburk (Polabec, 26.4.) a Praha-východ (Dřísy, 27.4.). Následně byly výskyty kohoutků zaznamenány plošně v celé oblasti, včetně poškození rostlin požerky.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–33 BBCH)

(9 a více odnoží viditelných - fáze 3. kolénka: 3. kolénko vzdálené min. 2 cm od 2. kolénka)

Laboratorním rozbořem vzorků byly potvrzeny výskyty **virové zakrslosti pšenice (WDV)** v okrese Příbram (Pročevily, 10.4.). V současné době jsou odebírány vzorky podezřelých rostlin z porostů po celé oblasti.

Laboratorním rozbořem vzorků byly také potvrzeny výskyty **šedobílé sněžné plísnovitosti obilnin na ozimém ječmeni (Typhula incarnata)** v okrese Příbram (Pročevily, 10.4.).

Slabé výskyty **padlí ječmene (Blumeria graminis)** pozorovány na spodních listech rostlin v okrese Kladno (Kačice, Pchery, 25.4.).

(Pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

Ve slabých výskytech byla opět na listech pozorována **sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene (Pyrenophora teres)** v okrese Beroun (Chyňava, 26.4.).

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Slabé výskyty brouků **kohoutka modrého (Oulema gallaeciana)** a **kohoutka černého (Oulema melanopus)** pozorovány v okrese Kladno (Pchery, 25.4.).

(pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

JEČMEN JARNÍ (RF 11–23 BBCH)

(fáze 1. listu: 1. list rozvinutý - třetí odnož viditelná)

Na vzcházejících rostlinách v okrese Kladno (Hradečno, Smečno, Zlonice, 25.4.) pozorovány první slabé příznaky napadení **sítovou a okrouhlou skvrnitostí ječmene (Pyrenophora teres)**. Jedná se o primární infekci z osiva.

(pozorování a ošetření viz ječmen ozimý)

V okrese Nymburk (Křečkov, 25.4.) a Kutná Hora (Miskovice, Suchdol u Kutné Hory, 26.4., Kobylnice nad Doubravou, 27.4.) zjištěny první slabé výskyty **kohoutka modrého (Oulema gallaeciana)** a **kohoutka černého (Oulema melanopus)**.

(pozorování a ošetření viz pšenice ozimá)

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 11-13)

(1. pravý list s vyvinutým palistem (nebo 1. úponkem) - 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý)

Stále jsou pozorovány střední výskyty **hnědé skvrnitosti hrachu (*Ascochyta pisi*)** na palistech v okrese Příbram (Láz, 27.4.).

V okrese Příbram (Láz, 27.4.) opět pozorován na kořenech střední výskyt **kořenové hniloby a usychání hrachu (*Fusarium spp.*)**.

V okrese Kladno (Pchery, 25.4.) pozorováno na rostlinách slabé poškození okrajů listů způsobené **listopasem čárkovitým (*Sitona lineatus*)**.

OLEJNINY

Řepka ozimá naplno využila dodanou vláhu a živiny. Za týden narostla do výšky o bezmála půl metru. Je patrný výrazný vývojový vzestup porostů.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 55–63 BBCH)

(na hlavním květenství se oddělily jednotlivé květy (zavřené) - asi 30% květů na hlavním stonku kvete)

Ve všech okresech sledované oblasti jsou lokality, které byly více či méně zasaženy přizemními **mrazíky**. Proto i poškození těchto porostů je velmi rozdílné. Projevuje se od deformací stonků přes jejich rozprasky až po poškození terminálního květenství s redukcí části květů.

První slabé výskyty imag **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** byly zaznamenány v okrese Kolín (Velim, 26.4.), slabé výskyty trvají v okrese Kutná Hora (Tuchotice, Jakub, 26.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50 rostlinách. Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Všeobecně v celé oblasti přetrvávají velmi slabé výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**.

Pozorování se provádí 1x týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hod. do začátku květu řepky. Fáze 30 – 61 BBCH (orientačně březen až polovina května). Kontrolují se vrcholová květenství 50 rostlin (10 míst x 5 sousedních rostlin) na obvodu porostu.

Ošetření se provede při počtu 300 a více brouků na 100 vrcholových květenství.

První výskyty imag **krytonosce šesulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** byly zjištěny v okrese Kutná Hora (Jakub, 23.4., Tuchotice, 27.4.) a Příbram (Volenice u Březnice, 27.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50 rostlinách.

Chemická ochrana proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlina, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

MÁK SETÝ (RF 10-22)

(vzcházení - fáze 1. a 2. pravého listu)

V oblasti nebyl zaznamenán výskyt ani požitky **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)**.

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10-22 BBCH, pozorování larev v období stonkování 40-49 BBCH.

Porosty se ošetří do fáze 4-5 listů v případě výskytu 3-4 brouků na 1m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OKOPANINY

ŘEPA CUKROVKA (RF 01-22)

(počátek bobtnání, semeno začíná přijímat vodu - listy pokrývají 50% povrchu půdy)

V okrese Kutná Hora (20 ha) a Nymburk (72 ha) byly zaorány porosty z důvodu **poškození mrazem** v období velikonoce.

V okrese Kladno (Buchlovice, 25.4.) a Kutná Hora (Miskovice, 26.4.) pozorovány slabé výskyty a drobné požerky způsobené **dřepčíkem rdesnovým (*Chaetocnema concinna*)** a **dřepčíkem řepným (*Chaetocnema tibialis*)**.

CHMEL

CHMEL (RF 08-13)

(počátek růstu stonku (chmelová babka ořezaná) - třetí pár listů vyvinutý)

V okrese Rakovník (Bor, 26.4.) a současně na dalších různých katastrech byl plošně pozorován silný výskyt jarní generace **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuatus*)**. Slabý výskyt byl pozorován v okrese Kladno (Šlapanice, 25.4.) na okraji chmelnice.

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčíka chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10% listové plochy.

Počátek hromadného výlezu **lalokonosce libečkového (*Otiorhynchus liquistic*)** byl pozorován v okrese Rakovník (Bor, 27.4.). Při dalším pozorování zjištěny plošné výskyty.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 56-65)

(jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte) - plný květ, nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku)

Na sledovaných lokalitách v okrese Kladno (Slaný, Královice, 25.4.) zjištěno pouze slabé napadení **padlím jabloně (*Podospaera leucotricha*)**.

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

V okrese Kladno (Smečno, 25.4.) byl v ovocném sadu zaznamenán slabý výskyt **mery jabloňové (*Cacopsylla picta*)** na neošetřených stromech.

Výskyt se sleduje v období vegetačního klidu až rašení na 20 dvouletých větvích (vajíčka) nebo alespoň před ošetřením (přítomnost larev).

Jabloně se ošetřují při výskytu 50 a více vajíček na 1 m délky větévek nebo při výskytu 100 a více larev ve 100 květních nebo listových růžicích.

V okrese Kladno (Smečno, 25.4.) zjištěno slabé poškození housenkami **slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*)**.

HRUŠEŇ (RF 60-65)

(první květy otevřené - plný květ, nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku)

Lokální slabý výskyt **mer rodu (*Cacopsylla* sp.)** byl pozorován v okrese Kladno (Slaný, 25.4.).

V okrese Kolín (Tismice, 26.4.) opakovaně pozorovány lokálně silné příznaky poškození listů a květů **vlnovníkem hrušňovým (*Eriophyes pyri*)**.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 59-65)

(bílý nebo růžový korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón (stadium balónu) - plný květ, nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku)

Střední výskyt **pílatky žluté (*Hoplocampa flava*)** zjištěn na lepových deskách v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 25.4.). Tamtéž byl 27.4. pozorován silný výskyt.

Silné výskyty **pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** pozorovány na lepových deskách v okrese Mladá Boleslav (Březinka, 26.4. a 30.4.). V okrese Kolín (Velim, 26.4.) zjištěny slabé výskyty.

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

Zjištěn první výskyt **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** ve feromonovém lapáku v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 25.4., Březinka, 29.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

V okrese Mladá Boleslav (Březinka, 27.4.) zjištěn ve feromonovém lapáku první výskyt **obaleče slivoňového (Grapholita lobarzewskii)**.

BROSKVOŇ (RF 65-67)

(plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku - vadnutí květů, většina korunních lístků opadá)

Zjištěny pouze slabé výskyty **obaleče východního (Cydia molesta)** ve feromonovém lapáku v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrovice, 17.4.).

Drobné ovoce

RYBÍZ ČERVENÝ (RF 61-65)

(začátek květu: 10% otevřených květů - plný květ: 50% květů otevřených)

V okrese Příbram (Kosova Hora, 27.4.) zjištěny první slabé výskyty imag **mšice rybízové (Cryptomyzus ribis)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

Další první výskyty dospělců **klíněnky jírovcové (Cameraria ohridella)** na jírovci maďalu pozorovány v okrese Příbram (Pročevily, 27.4.) a Beroun (Stašov, 27.4.).

Preventivní ochrana spočívá v odstranění a likvidaci opadaných listů v pozdním podzimu. Chemický zásah insekticidy je nejúčelnější v době rojení motýlů 1. generace.

BRSLÉN

Výskyt larev 2. generace **mšice makové (Aphis fabae)** byl zjištěn v okrese Kladno (Šlapanice, 25.4.)

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan